

THE MULTILATERAL DOCUMENTATION IN THE LIFE ACTIVITY

Margarita Y. Gencheva

ABSTRACT: Through multi-lingual music dictation, it is above all possible to consciously remember the multi-voice. The main task of this musical activity is the systematic and purposeful development of the musical memory. Developing differentiation links is the result of a past experience that serves as an accumulation of ideas that will help create skills and habits for multi-voice recording. Of course, this whole process is unthinkable without the activity and manifestation of all musical abilities, and in particular the sense of multi-voice. An essential circumstance for writing skills for multi-dictation dictation is the action of a conscious, active auditory memory based on past musical-listening ideas about the characteristic musical components of multilingualism.

KEYWORDS: multi-vocal music dictation, the creation of skills and habits for recording multi-voice, musical expression of multilingual components

Изследването е финансирано по проект № РД-08-127/07.02.2018 г. от параграф на фонд „Научни изследвания“ на ШУ „Епископ Константин Преславски“.

Солфежът, като музикално-творческа дейност в съвременното си съдържание и същност, си поставя много и най-разнообразни задачи, целящи развитието на музикалния слух. Известно е, че музикално-слуховото обучение се провежда на гласова и инструментална основа, при които се осъществява декодиране на музикалната мисъл. В съчетание с обратния процес – закодиране, той става най-добрата база за развитие и усъвършенстване на музикалния слух, тъй необходим за успешно занимание с професионални музикални дейности.

Чрез музикалната диктовка в солфежната дейност у студентите се формират умения и навици за записване на музикални построения с едногласна, двугласна или тригласна фактура. Умението и сръчността да се записва е преди всичко възможността съзнателно да се помни многогласът. Ето защо основна задача на тази музикална дейност е системното и целенасочено развитие на музикалната памет. Изработването на диференцировъчни връзки е резултат от минал опит, който служи за натрупване на нови представи, които ще подпомогнат създаването на умения и навици за записване на многоглас. Разбира се целият този процес е немислим без активността и проявлението на всички музикални способности и в частност на усета за многогласие. Най-яркото му проявление е във възможността диференцирано да се възприема и оценява едновременно звучаща музикална тъкан. Ако вътрешнослуховите представи осигуряват възможността за реагиране на вертикалния звуков комплекс, то музикалната памет съдейства за изработване на умения за по-продължително и трайно задържане в съзнанието на многогласното построение. Инструментариумът за изработване на тези умения е подробно разработен от мен в статията „Солфежната техника при усвояване на хармоничен триглас“, публикувана в списание „Образование и технологии“, бр. 7. том II, Бургас, 2016.

От съществено значение за точността на дешифрирането на хармоничното звучене са анализирането и осъзнаването на функционалната организация и порядък, в който се явяват звуковите комплекси в хармоничната структура – хомофонна или полифонична. Това от своя страна е предпоставка, стимулираща не само запомнянето, но и по-точния запис на многогласното построение.

Музикалната диктовка е сложен психо-физиологичен процес и е резултат от многобройните музикалнослухови възприятия, протичащи на основата на натрупаните

музикалнослухови представи за лада, тоналността, метроритъма, с участието на интерваловия усет и усета за многогласие, при активното действие на вътрешния слух.

Слухово-аналитичните действия, предхождащи записа, се свеждат до дешифриране на ладотоналната, мелодикоинтерваловата, хармоничната, полифоничната и метроритмичната организация на зададено музикално построение. Всички те, както и връзката помежду им, е важен фактор и гарант за успешна работа. Съществено обстоятелство е аналитичната дейност и тази на паметта да не се откъсват от дейността „диктовка”. Всеки наблюдаван и анализиран елемент трябва да се доведе до необходимия синтез – диктовката. Записът е резултат от продължителен процес на наблюдение, устен и писмен анализ на отделните компоненти на многогласното изложение.

Съществено обстоятелство за изработване на умения за записване на многогласна диктовка е действието на съзнателна, активна слухова памет, основаваща се на натрупани от минали възприятия музикалнослухови представи за характерните музикалноизразни компоненти на многогласа. Представният образ е следствие на сетивен опит, чието формиране включва два етапа: създаване на цялостна представа за обекта – музикалното построение и формиране на индивидуализиран представен образ, чрез наблюдение и осъзнаване на структурните му особености. Всичко това изисква музикалнослуховата памет да бъде „тренирана” разностранно по отношение на откриване и запаметяване на различните елементи на музикалното построение, свързани с :

а) ладотоналната организация;

б) мелодическото и хармоническото движение;

– постепенно движение и интервалови скокове в хоризонтал;

– интервалови съотношения във вертикал;

в) функционалната организация на звуковите комплекси;

г) хоризонталната и вертикалната метроритмична организация;

– встъпления (едновременно или на различни метрични моменти, паузи);

– задържания (синкопирано движение, легатура в такта или през тактова черта);

Инструктивната работа, стимулираща развитието на слуховата памет, предхожда задължително фактическия музикален запис. Използвайки наблюдението, като метод за формиране и осъзнаване на структурните особености на индивидуализирания музикален образ, ние се придържаме към:

– слухово възприемане и анализ на интерваловия строеж на мелодическите линии на отделните гласове;

– слухово възприемане и анализ на хармоничната интервалова конструкция между двойка гласове;

– слухово възприемане и анализ на хармоничната интервалова конструкция с ладови степени между двойка гласове;

– слухово възприемане и анализ на хармоничната интервалова конструкция с тонови имена между двойка гласове;

– слухово възприемане и анализ на функционалния строеж на интерваловата и акордовата хармонична конструкция;

– вокално възпроизвеждане с тонови имена на мелодическите линии на отделните гласове в оригиналната тоналност.

Продължителният подготвителен етап, през който се стараем да натрупаме у студентите знания, да изработиме необходимите представи и умения за записване на многогласно музикално построение, се следва от същинския музикален запис, който протича по утвърдения в солфежната практика методически алгоритъм за записване на музикална диктовка.

Обикновено след проверка на записаното построение, с цел затвърдяване на представата и на музикалнослуховата памет по отношение на структурните особености на многогласния звуков комплекс, следва вокално възпроизвеждане на музикалното построение. То се изразява във:

– вокално възпроизвеждане с тонови имена на двойка гласове в оригиналната тоналност;

– вокално възпроизвеждане с тонови имена на записаното многогласно построение в оригиналната тоналност;

– вокално възпроизвеждане с тонови имена на мелодическите линии на отделните гласове в транспонирана тоналност (в секундово-септимово или терцово-секстово съотношение);

– вокално възпроизвеждане с тонови имена на двойка гласове в транспонирана тоналност (в секундово-септимово, или терцово-секстово съотношение);

– вокално възпроизвеждане с тонови имена на записаното многогласно построение в транспонирана тоналност (в секундово-септимово или терцово-секстово съотношение);

Чрез многогласното солфежиране на музикалната диктовка студентите освен че придават завършен вид на записаното музикално построение, преживяват и оценяват емоционално-смысловото значение на многогласната музикална тъкан, което от своя страна стимулира развитието и усъвършенстването на музикалните им предразположения.

Referenses:

1. Gencheva M. (2016): Solfejната tehnica pri usvoivane na harmonichen triglas (The solitary technique in the use of a harmonious trilogy)
2. Yonova Z. (1990): Metodica na solfejia (Solvage Methodology)
3. Mincheva P (2006): Metodica na obucenieto po solfej (Methodology of solfegg training)
4. Peev I. (1964): Ochertsi po metodika na obuchenieto po solfezh (Essays in methodology of teaching solfeggio)

*Assoc. Prof. Dr. Margarita Y. Gencheva
Department of Music Aesthetics, Music Education and Performing
Pedagogical faculty
Konstantin Preslavsky – University of Shumen
m.gencheva@shu.bg*